

Odgoj duše i izgradnja plemenite ličnosti

Hatib: šejh Salih ibn Muhammed Alu Talib

15. rebius-sani 1438. po Hidžri / 13. januar 2017.

Hvala Allahu Koji je dobrotu učinio odjećom i ukrasom bogobojaznih, i Koji je u Svojoj mudroj i istinitoj Objavi podstakao na čuvanje moralnih vrijednosti, i Koji je kreposnima i čestitima obećao neovisnost, i Koji je stvorio čovjeka kao stidno biće, pa je čistoća društva postala najveća ambicija i želja plemenitih, a udaljavanje od svakog poroka i ružnog djela uzvišeni cilj i počast. Zahvaljujem Allahu, svom Gospodaru, hvalim Ga i od Njega oprost tražim, i svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, i Koji je jedan u Svom Biću, stvaranju, naredbi i zabrani, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob, poslanik i povjerenik nad Objavom, neka je na njega i njegovu časnu porodicu, koja je čista od svake potvore i klevete, i na njegove ashabe i tabiine, Božiji mir i blagoslov.

Bogobojaznost je Božija oporuka i prava poputnina čistih i prosvijetljenih duša. “O vi koji vjerujete, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će veliki uspjeh.” (El-Ahzab, 70–71)

Ko se bude Allaha bojao, On će ga zaštititi i bit će mu dovoljan, a ko se bude bojao ljudi, oni ga neće moći zaštititi od Allaha, džellešanuhu.

Cijenjeni vjernici! Moralne vrijednosti su načela u životu, koja se manifestiraju u čovjekovom ponašanju, a i sastavni su dio vjerovanja svakog društva. U našoj čistoj i nepatvorenoj vjeri moralna načela su apsolutne kategorije, čiji su temelji duboko utkani u islamski vjerezakon – šerijat. Moralne vrijednosti su temelji imana i ibadeta, odnosno vjerovanja u Allaha i pokornosti Njemu, a njihovo uspostavljanje i čuvanje vjerska je obaveza odgajatelja i reformatora.

Brojni kur’anski i hadiski tekstovi posvećeni su ljudskom ponašanju, moralu i vrijednostima uopćeno, a vrlinama posebno. Allah, džellešānuhu, lijepo ponašanje učinio je uzrokom spasa, a njegove nosioce nasljednicima Firdevsa, najvišeg dijela Dženneta.

Govor o odgoju duša, oplemenjivanju ljudske naravi i pospješivanju svega što vodi ka čednosti i moralnoj čistoći nije emocijama potaknuta parola, niti je etičko-moralna “finesa”, nego je temelj društvene kohezije, osnovna struktura njegovog opstanka i jedna od uzvišenih intencija časnog šerijata. Štaviše, Allah, džellešānuhu, u ajetu u suri El-Furkan u istom je kontekstu spomenuo sigurnost, čednost i vjerovanje u Njegovu jednoću – tevhid.

Islamski moral nije produkt ljudskog mišljenja, niti je sistem koji je čovjek osmislio, on je božanskog porijekla i ima ibadetski karakter – njime se postiže Božija nagrada i zadovoljstvo. On jednostavno ovlada čovjekovim srcem, a onda ga iskreno vjerovanje odvede ravno u njegovu okrilje.

Islamski moral je univerzalan i sveobuhvatan i ne prilagođava se ljudskim prohtjevima. Uzor i oličenje islamskog morala nalazimo u ličnosti poslanika Muhammeda, na što se ukazuje u ajetu: “Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji nadu polaže u Allaha i Posljednji dan, i koji često Allaha spominje.” (El-Ahzab, 21), i ovaj moral postiže se slijeđenjem uzora: “Njih je Allah uputio, zato slijedi njihov put. Reci: ‘Ja od vas ne tražim nagradu za Kur’an, on je samo pouka svjetovima.’” (El-En’am, 90)

Allahova dobrota prema Muhammedovom ummetu ogleda se i u tome da se ummet, od svog nastanka pa do danas, držao izvorne Božije vjere i primjenjivao Njegov izvorni vjerezakon, i s generacije na generaciju prenosio islamske izvorne vrijednosti i načela, na tim vrijednostima i načelima stasale su sve njegove generacije, i one su nešto po čemu se islamski ummet izdvojio od ostalih ummeta.

Allahov je nepromjenjivi zakon da čovjeka, s vremena na vrijeme, pogađaju slabost i manjkavost, što se posebno osjeti u današnjem vremenu, kada su te promjene brže i upečatljivije, i to može vidjeti svako ko iole razmišlja o stanju savremenog društva.

Cijenjeni vjernici! Promjena ili mijenjanje (ar. tegajjur-tagjir) je obilježje čovjeka i jedna od manifestacija života na ovom svijetu. S vrijednosnog aspekta, pojam *tagjir/ tegajjur* – *promjena* je neutralan, što znači da sud o njemu, pozitivan ili negativan, dajemo na osnovu njegovog predmeta i cilja, pa ćemo reći da je mijenjanje pogrešnog u ispravno, nereda u red, zla u dobro, slabosti i nemoći u snagu i moć, neuspjeha u uspjeh, poželjno i pohvalno, dok je s druge strane veliko zlo i smutnja – mijenjanje istine u neistinu, dobrog u zlo i moralnih vrijednosti u poročnost.

Allah, džellešanuhu, kazuje nam u Kur'anu slučaj jednog naroda koji je živio prije nas ne bismo li pouku uzeli: “Upitaj sinove Israilove koliko smo im jasnih dokaza dali! A one koji zamjenjuju blagodat Allahovu koja im je došla, pa Allah, doista, strahovito kažnjava!” (El-Bekara, 211). U ovom ajetu Allah je pojasnio etape njihovog “zamjenjivanja Allahovih blagodati” i način na koji se to manifestiralo u njihovom moralu i ponašanju, da bi se muslimani sačuvali zamki u koje su drugi upali, jer narodi ne bivaju uništeni nasumice, nego prema precizno utvrđenim Božijim zakonitostima u kosmosu, kojima jednako podliježu i prvi i potonji.

Cijenjeni vjernici! Život vjernika, koji se čvrsto drže svoje vjere, jeste život utemeljen na robovanju Allahu, džellešanuhu, čistoći, kreposti i čestitosti, i takav život u današnje vrijeme izložen je mnogim opasnostima; na njega, iz svih pravaca, atakuju “vjetrovi stranih utjecaja”, i udaraju ga “oluje smutnje i zablude”. Posebnu opasnost za vjernikov čedni i pobožni život predstavljaju “otvoreni mediji”, sa šarolikom programskom ponudom, društvene mreže, koje ne poznaju granice, i dominacija sljedbenika zablude i moralne anarhije.

“Allah želi da vam oprost, a oni koji se za strastima svojim povode žele da daleko skrenete.” (En-Nisa, 27)

“Veliko skretanje s Pravog puta”, spomenuto u ovom ajetu, oličeno je u talasu “sistematskog razvrata” koji se pokušava nametnuti islamskom ummetu kroz institucije, liberalno orijentirane stranke i primamljive društvene pojave kojima se, zapravo, otvara put za opći moralni nered i instrumentalizaciju sredstava javnog informisanja, a sve u cilju sužavanja prostora vjere u životu ljudi. Oni koji stoje iza ovakvih projekata svjesni su da islamska da’va – poziv Allahu, teško može uspjeti u društvu ogreznom u strastima i nepoštivanju vlastitih vrijednosti i naslijeđa.

Kada jedan narod udaljite od vjerovanja i morala, njegova veza s vjerom, slijedno tome, vremenom će potpuno iščeznuti, a nakon toga, od tog naroda ostat će samo ime, a od njegovog postojanja samo spomen. Otuda je navođenje muslimanskog društva u moralnu anarhiju u svim njenim oblicima postao zajednički cilj svih snaga koje se bore protiv islama i njegovog utjecaja, samo to čine pod različitim imenima i krinkama. U svrhu svoje borbe protiv islama, te snage su muslimanskim društvima dodale etiketu ekstremizma i terorizma, iscrpljuju ih na sve moguće načine i svim mogućim sredstvima pod plaštom borbe protiv terorizma i nastoje u njima proširiti sve vrste grijeha pod izgovorom modernizacije i stvaranja otvorenih društava, sa samo jednom namjerom – da liše ta društva njihovog islamskog identiteta i da ih pretvore u društva bez identiteta, i da udalje muslimane od vjere njihovih predaka.

To poziva svakog muslimana, pojedinca i zajednicu da zastanu, promisle i donesu čvrstu odluku da će braniti svoja uvjerenja i vrijednosti, jer od naše vjernosti i odanosti vjeri ovisi naša budućnost.

Cijenjeni vjernici! U posljednjih nekoliko godina, hvala Allahu, povećao se broj svjesnih muslimanskih autora, koji su bili svjedoci strane okupacije svojih zemalja i koji su, na temelju toga, zabilježili mnogobrojna svjedočanstva o jasnoj namjeri okupatora da zatre sve tragove morala u muslimanskim zemljama. Neki od njih su vidjeli kako se njihovo društvo iz temelja promijenilo u periodu od samo nekoliko decenija, a razlog najvjerojatnije leži u činjenici da je podrivanje temelja morala i

širenje nemorala zapravo rušenje – destrukcija, a rušenje, od svih ljudskih aktivnosti, ima najbrže posljedice.

Oni koji su odbacili svoja uvjerenja i vrijednosti, kako bi išli ukorak s drugima, nisu dobili ništa – niti su moral sačuvali niti su civilizaciju izgradili.

Izgradnja jakog muslimanskog društva i njegova zaštita od pokušaja destrukcije i sabotaze zahtijeva čvrst i odlučan rad na pozivu ljudi ka Allahu, džellešanu, na širenju moralnih vrijednosti, primjerom i riječima, buđenjem kod ljudi svijesti o Allahu, džellešanu, i Sudnjem danu, obračunu i kazni, i vezivanjem ljudi za Kur'an, njegove pouke i savjete, mudrosti i propise.

Kur'anski i hadiski tekstovi, koji govore o načelu dobrote i čestitosti, sadrže jedno cjelovito i nepobitno značenje: Allah je propisao predostrožnost i opreznost, čuvanje i zatvaranje vrata svakom zlu.

Svaka kulturna i društvena reforma u muslimanskom društvu mora potjecati iznutra, i mora uvažavati islamske konstante i temelje islamskog identiteta. Društvo, bez obzira koje, može ostvariti napredak ukoliko posjeduje potrebne potencijale za utemeljenje vlastite civilizacije, kulture i civilnog društva, s tim da muslimansko društvo, prosvijetljeno Božijim svjetlom, svoj napredak usklađuje sa zahtjevima Božije objave, dok nevjernička društva ne pridaju nikakvu važnost Božijim naredbama i propisima.

Upravo je u tome razlika između društava u njihovom odnosu prema sebi, kao prema kolektivitetu, i individuama: materijalistička društva nesposobna su proniknuti u suštinsku svrhu života na Zemlji, pa i najmanje društvene oscilacije u njima vode ka potpunom raspadu i moralnom kolapsu, i izbacuju na površinu probleme i krize, koji onemogućavaju njihovu izgradnju i napredak.

Kompaktnost muslimanskog društva ovisi prije svega o spremnosti njegovih članova da permanentno rade na njegovom unapređenju i popravljaju, na temeljima Božije

objave, i da se čvrsto drže svog islamskog identiteta, u vrijednosnom i principijelnom smislu.

Borba protiv zla je nužnost koja nema za cilj pobjedu nečijeg mišljenja, naprotiv, ona se vodi iz straha od ispunjenja uslova spuštanja Božije kazne i kako bi se spriječilo umnožavanje zla i duhovne prljavštine.

Majka pravovjernih Zejneba bint Džahš, radijallahu anha, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednog dana došao kod nje sav prestrašen i rekao: “Teško se Arapima od zla koje se približilo! Danas je od zida kojim su zagrađeni Jedžudž i Medžudž otvoreno ovoliko”, a zatim je napravio krug od palca i kažiprsta. “Allahov Poslaniče, zar ćemo biti uništeni a među nama ima dobrih ljudi?”, upitala je ona, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Da, kada se umnoži zlo.” (Buhari)

Cijenjeni džemate! Pozivati da se čini dobro i odvrćati od zla je “sigurnosni ventil” opstanka ovoga ummeta, i ummet će biti u dobru sve dok odvrća od zla. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Kada ljudi vide nepravdu čovjeka i ne spriječe ga u nepravdi, gotovo da ih Allah sve zajedno kazni Svojom kaznom.” (Ahmed, Ebu Davud i Tirmizi)

Podsticanje na dobro i odvrćanje od zla nema alternativu, jer se samo na taj način može zaustaviti ova globalna poplava negativnih promjena, izvršiti kolektivna obaveza (el-vadžibul-kifāi) kojom se otklanja Božija kazna i srdžba od ummeta, upozoriti ljudi na ono što se čini protiv njih, a sve to lijepom riječju, mudrošću i savjetom. Allah, džellešanuhu, kaže: “A da je barem među narodima prije vas bilo čestitih koji su branili da se na Zemlji nered čini, osim malo njih koje smo Mi spasili!” (Hud, 116)

U ovom ajetu spomenuti su “ulu bekijje – čestiti”, jer stvari su uvijek jake na početku, a zatim stagniraju, pa onaj ko ostane čvrst u vremenu stagnacije, on se smatra “ulu bekijjetom” u prvoj generaciji.

Utječem se Allahu od prokletog šejtana! U ime Allaha Milostivog Samilosnog!

“A tebi smo poslije odredili da u vjeri ideš pravcem određenim, zato ga slijedi i ne povodi se za hirovima onih koji ne znaju, oni te, zbilja, od Allaha nimalo odbraniti ne mogu! Zulumčari su jedni drugima zaštitnici, a Allah je zaštitnik bogobojažnih. Ovaj Kur’an je putokaz ljudima i uputa i milost onima koji čvrsto vjeruju.” (El-Džasije, 18–20)

Cijenjeni vjernici! Spoznaja svrhe stvaranja i cilja života na ovom svijetu najvažnije je pitanje koje bi trebalo zaokupljati naše misli, i biti predmetom naših razmišljanja i težnji.

Svaki čovjek ima svoju vlastitu predodžbu koju kreira na osnovu svog znanja, razumijevanja i vjerovanja.

Musliman koji je zadovoljan Allahom kao Gospodarom, islamom kao vjerom i Muhammedom kao poslanikom, ima potpuno jasnu predodžbu, u kojoj nema nikakvih sumnji i nedoumica, jer u Allahovoj Knjizi i Poslanikovom sunnetu može naći definitivni odgovor na svako svoje pitanje.

Tema o kojoj Kur’an najjasnije govori, i koja je najprisutnija u njegovim surama i ajetima, i koja ostavlja najdublji trag na ljudska srca, jeste budući vječni život, u Džennetu – vječnom užitku ili Džehennemu – bolnoj patnji. Ova tema direktno se dotiče “čovjekovog kraja” i njegove sudbine nakon smrti. Toliko je ajeta, ponavljanja, detalja i pojašnjenja na ovu temu, da bi ona morala biti u fokusu vjernikovih interesovanja, u svim situacijama i svim postupcima.

Kur’an nam precizno pojašnjava još jedno važno pitanje – cilj stvaranja čovjeka, u formi naredbe i formi obavijesti. Obavijestio nas je: “Džine i ljude stvorio sam samo da Meni u ibadetu budu” (Ez-Zarijat, 56. Naredba je spomenuta u ajetu: “...a naređeno im je da Allahu ibadet čine, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju...” (El-Bejjine, 5)

Dakle, cilj stvaranja, slanja poslanikâ i spuštanja knjiga jeste ostvarenje ibadeta – obožavanja Allaha, džellešanuhu, vjerovanjem u Njegovu jednoću, izvršavanjem

Njegovih naredbi i udaljavanjem od Njegovih zabrana, ponašanjem u skladu s Njegovim zadovoljstvom i izbjegavanjem svega što izaziva Njegovu srdžbu i prezir.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom svom govoru, na početku poslanstva, rekao je: “Vođa ne laže one koje vodi. Tako mi Allaha, da sam ikada ikoga slagao, vas ne bih slagao, i da sam ikada ikoga obmanuo, vas ne bih obmanuo. Tako mi Allaha, umrijet ćete kao što spavate, i bit ćete proživljeni kao što se budite iz sna, i odgovarat ćete za ono što radite, i biti nagrađeni za dobročinstvo, a kažnjeni za zlo. Džennet je vječan i Vatra je vječna.” (Ibn Hibban)

Istinski jekin – čvrsto uvjerenje dolazi do izražaja u periodima stagnacije, i jekin posjeduje samo onaj ko se istinski pouzda u Allaha, džellešanuhu, ma kolike tmine ga okruživale, ma uolikoj tjeskobi bio i na kakva iskušenja naišao.

Gospodaru, Ti koji okrećeš srca, učvrsti naša srca u Svojoj vjeri!

Donosite salavate i selame na poslanika milosti i upute, Muhammeda ibn Abdullaha, Allahovog poslanika svjetovima.

Allahu moj, spasi, smiluj se i blagoslovi Svoga roba i poslanika Muhammeda, njegovu plemenitu i čistu porodicu, ashabe i sve one koji ih slijede u dobročinstvu do Sudnjeg dana.

Neka Allah meni i vama podari blagoslov u Kur'anu i sunnetu, i korist u njegovim ajetima i mudrostima.

Rekoh ovo, i od Allaha tražim oprost za sebe i vas.

